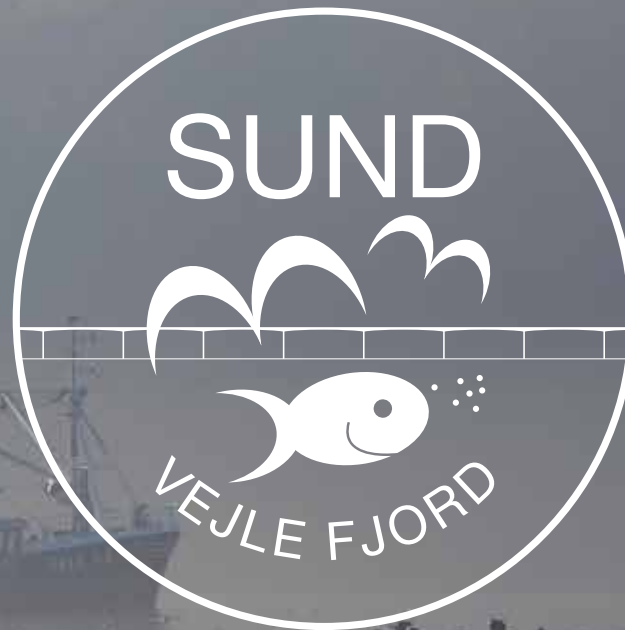

NYHEDSBREV
NR. 2 · OKT 2020

INFORMATION OM FREMSKRIDT OG STATUS FOR PROJEKT SUND VEJLE FJORD

Velkommen til andet nyhedsbrev i forbindelse med implementeringen af Projekt Sund Vejle Fjord. Projektet har nu været igang i 10 måneder. Arbejdet har resulteret i en masse nye resultater og en masse ny viden. Med dette nyhedsbrev vil vi gerne give en status på projektets fremdrift, samt orientere lidt om de kommende planer og hvad de næste skridt bliver. Vi vil også informere om årets kraftige iltsvind, og hvilke konsekvenser det har haft for projektet.

INDHOLD I DETTE NUMMER:

Side 3: Intro til projekt Sund Vejle Fjord

Side 4: Nye muslingebanker har set dagens lys

Side 5: Kraftigt iltsvind i Vejle Fjord 2020

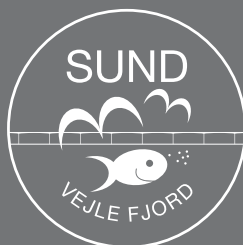
Side 6: 35.000 ålegræsskud udplantet i 2020

Side 7: Korte nyheder:

- Krabberne får tæsk
- Kortlægning af havbunden
- Nye stenrev på vej

Side 9: Følg med på facebook og hjemmeside

Side 9: Involvering og mobilisering

Kort om projekt Sund Vejle Fjord

Til dem der ikke er bekendt med Sund Vejle Fjord, så er formålet med projektet, at reetablere de nedbrudte fysiske rammer under havets overflade i Vejle Fjord. Vejle Fjord har det skidt og er i ubalance! Der er for mange alger i vandet, de bundlevende fisk er forsvundet, antallet af krabber er eksploderet, bunden er mange steder dækket af et tykt lag mudder, og ålegræsset er reduceret markant i forhold til sin oprindelige udbredelse. Ved at genskabe fortidens ålegræsbede, reetablere tabte muslingebanker og udlægge stenrev samt opfiske krabber, er håbet; at kombinationen af disse naturgenopretningstiltag, kan medvirke til at genskabe fjordens dyre- og plantesamfund, så fødekæderne igen kommer i balance. Det vil bl.a. betyde at fisk såsom torsk, skrubbe og hvilling vender tilbage til fjorden for at æde de store mængder krabber.

PROJEKTET BÆRES AF 4 HOVEDSØJLER:

- I. Fjordtjek 1 & 2: Videnskabelige undersøgelser og effektmålinger
- II. Marin-naturgenopretning (Arbejdspakker 1-4)
Arbejdspakke 1: Ålegræsudplantning i Vejle Fjord
Arbejdspakke 2: Etablering af muslingebanker i Vejle Fjord
Arbejdspakke 3: Stenrev i Vejle Fjord
Arbejdspakke 4: Bekæmpelse af krabber i Vejle Fjord
- III. Mobilisering af interessenter
- IV. Formidling

Ålegræsskud sejles ud til Sellerup Strand

Nye muslingebanker

Årets produktion af muslinger på det nye anlæg ved Munkebjerg har i år været rigtig stor.

Til trods for mange trådalger på bendlerne, etablerede rigtig mange muslingelarver sig i foråret på det nye muslingeanlæg. Her har muslingerne vokset sig store og fede over sommeren. De er blevet klar til udlægning hurtigere end forventet, og blev derfor høstet og udlagt allerede i ugerne 39 og 40. Wittrup Seafood A/S har forestået det store arbejde med høst og udlægning - et arbejde der er gået over al forventning.

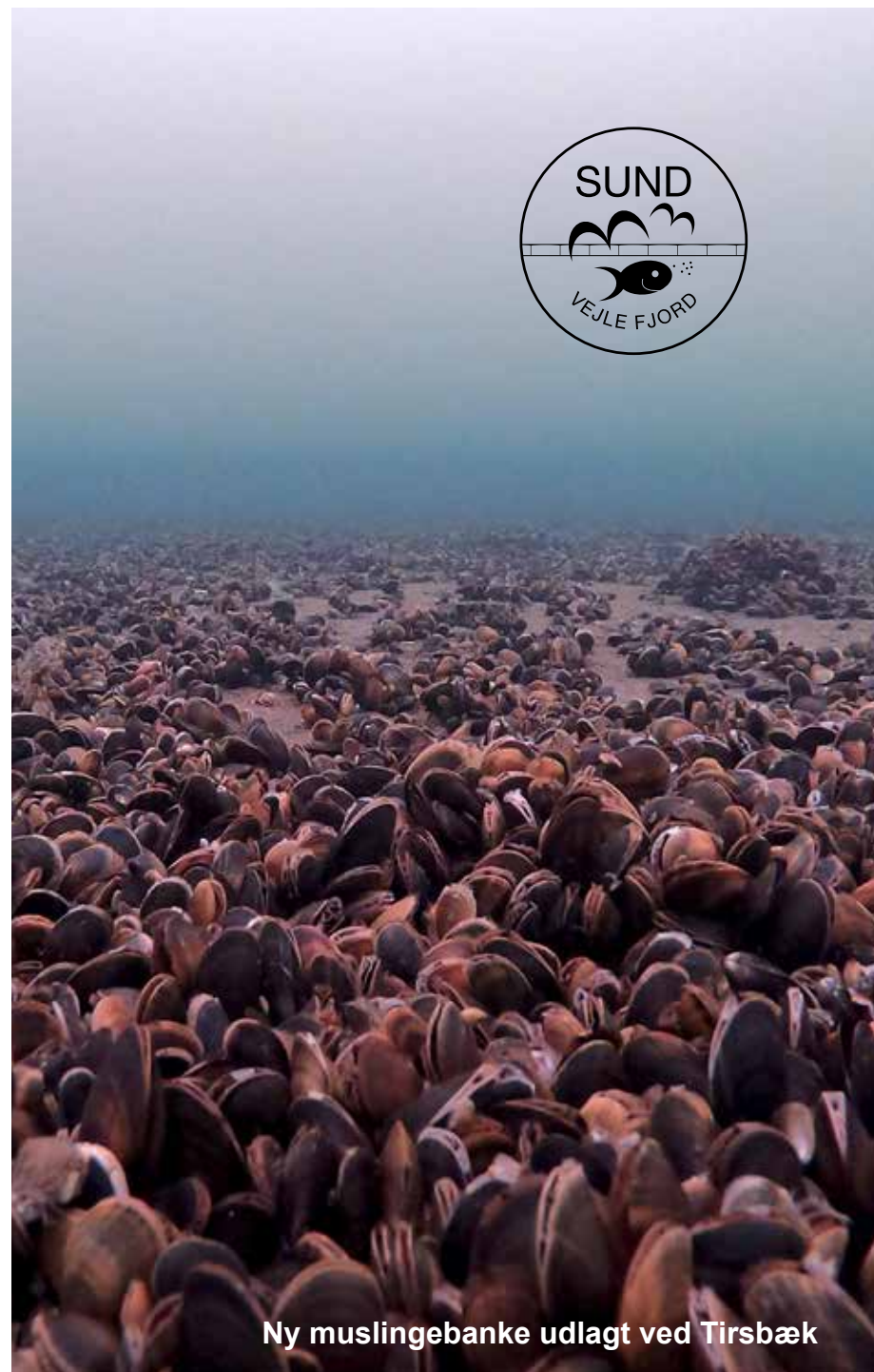
I alt blev det i år til 465 ton muslinger produceret og udlagt. Det svarer i grove træk til ca. 200 mio. muslinger. Efter et grundigt forarbejde er de nye banker i år placeret ved; Droshoved, Andkær Vig, Tirsbæk og Brejning. De er udlagt på 2 til 4 meters dybde på et samlet areal på ca. 12 hektar, eller hvad der svarer til ca. 17 fodboldbaner.

Besigtigelse af de nyetablerede muslingebanker viser rigtig fine resultater. De nye muslinger ser ud til at finde sig fint tilrette i deres nye habitat, og har allerede påbegyndt deres opgave med at filtrere vandsøjlen. Det bliver spændende at følge deres udvikling de kommende år. Se film om udlægning af muslingebanker her:

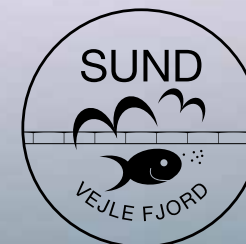
<https://vimeo.com/467704991>

Høst af muslinger fra anlægget ved Munkebjerg

Ny muslingebanke udlagt ved Tirsbæk

Kraftigt iltsvind i Vejle Fjord 2020

Der har henover sommeren og sensommeren 2020 været betydeligt iltsvind i Vejle Fjord. De indre danske farvande og store dele af Lillebælt har ligeledes været hårdt ramt i år.

Iltsvindet er blevet dokumenteret mere detaljeret i Vejle Fjord i år, fordi der - i regi Projekt Sund Vejle Fjord - er udsat 10 iltloggere på lavt vand ud gennem fjorden. Der er med de nye iltloggere konstateret iltsvind - i kortere perioder - helt inde på 1 meters dybde flere steder i fjorden. Det er bekymrende, fordi det netop er på de lavere vanddybder, hvor der stadigvæk er gode lysforhold og dermed ilt fra fotosyntesen, at Projekt Sund Vejle Fjord skal have ålegræs, stenrev og muslingebanker til at fungere. Også Miljøstyrelsen har i år konstateret kraftigt iltsvind på deres ene permanente målestation placeret på dybt vand midt i fjorden.

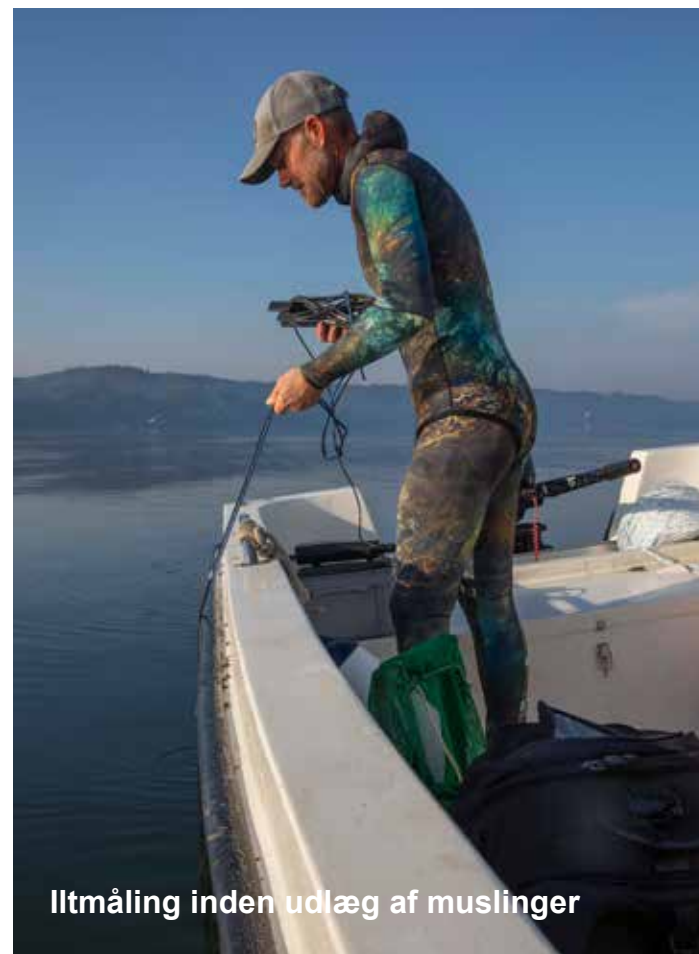
Iltsvindet blev registreret første gang i juni måned. Med den solrige sensommer opstod der endnu en stor algeopblomstring i august

måned. Her eksploderede mængden af skidtalger (enårige brunalger) på ny, hvilket fik årets ålegræsudplantninger ved Sellerup Strand til at se meget trængt ud.

Ikke bare ålegræsindsatsen, men også årets høst og udlægning af blåmuslinger krævede i år en ekstra stor indsats fra projektgruppen på grund af iltsvindet. I nogle intensive døgn inden udlægningen af de nye muslingebanker var programsat, blev der målt iltindhold på alle de planlagte udlægningslokaliteter.

Heldigvis var der tilstrækkeligt med ilt på de 4 nye lokaliteter, så de 465 ton muslingebanker kunne udlægges på havbunden med ro i maven.

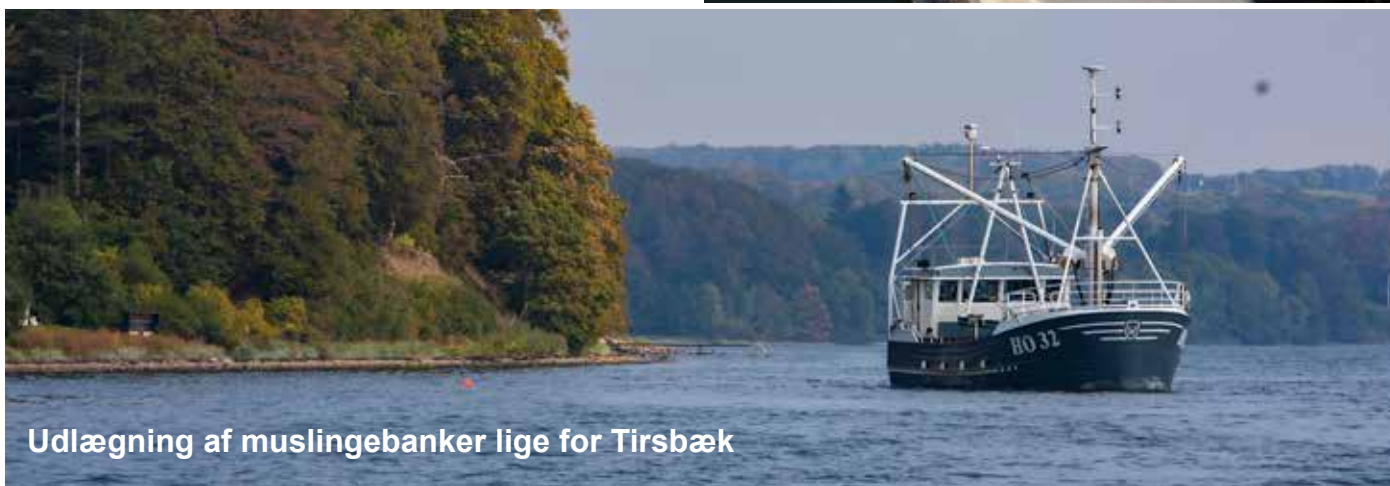
Iltsvindssituationen vil blive monitoreret med særligt fokus de kommende år i projektet.

Iltmåling inden udlæg af muslinger

Algeopblomstring i Vejle Havn

Udlægning af muslingebanker lige for Tirsbæk

35.000 ålegræsskud udplantet

SUCCES FOR VORES UDPLANTNINGER I 2020

Efter en forrygende indsats fra alle vores samarbejdspartnere, endte vi med at få udplantet 35.000 skud. Det er rigtigt flot gået! Ligesom sidste år bød sommeren på hårde prøvelser for det udplantede ålegræs. Der var dybe panderyker at spore i projektledelsen lige inden sommerferien. Men sæsonen endte alligevel rigtigt godt!

Årets udplantning ved Bybæk viste kun akkurat overlevelse i juli måned, og ålegræsset så rigtigt sørgeligt ud. Men den seneste efterårs optælling af ålegræsskuddene viser rigtigt flot vækst. Antallet af skud er fordoblet siden udplantningen i foråret. Bladene står lange, flotte og grønne. Sidste års udplantning ser også utrolig flot ud, og minder nu om små naturlige ålegræsbede.

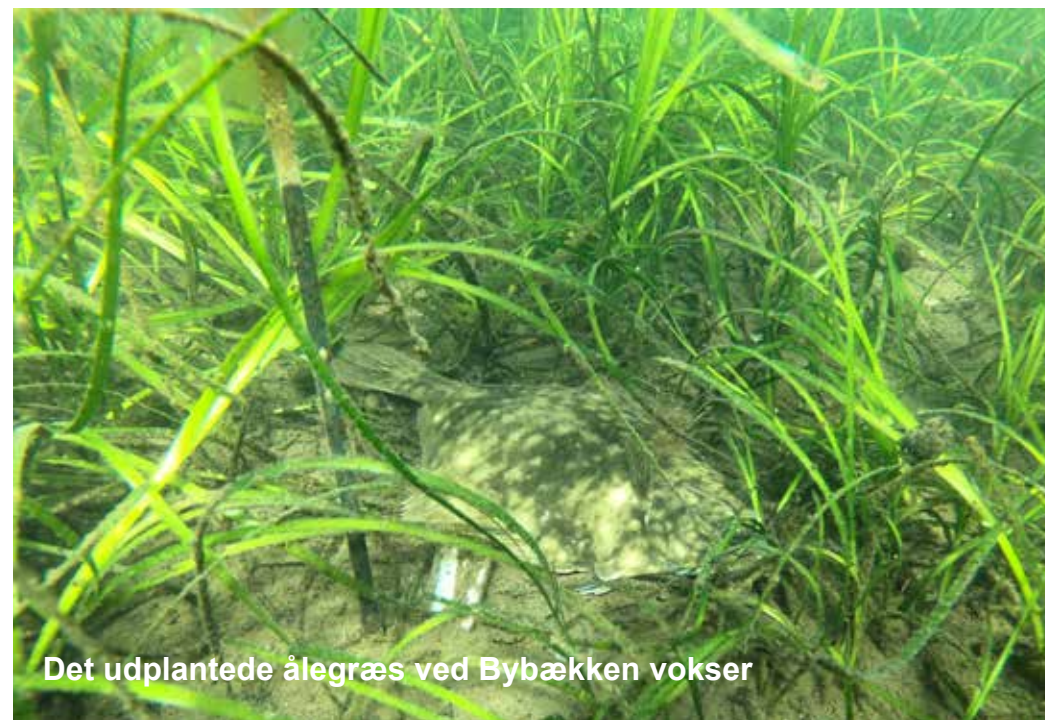
Det ser dermed ud til, at det er muligt, at få transplantation af ålegræs til at fungere på udvalgte lokaliteter – selv helt inde i Vejle Inderfjord, der jo er markant mere forurenet end yderfjorden.

Også udplantningen ved Sellerrup Strand længere ude i fjorden har klaret sig overordentlig godt med en flot tilvækst. Her er der på 2019-udplantningen registreret en tilvækst fra ca. 32 skud / m² til over 300 skud / m².

Tak til alle der har bidraget med det store arbejde.

Muslingelarver settler på ålegræs

Det udplantede ålegræs ved Bybækken vokser

KORTE NYHEDER

Krabberne får tæsk

Knap 18 tons krabber er med sæson 2020 fjernet fra Vejle Fjord. Vejle Amatørfiskerforening har i år ydet en kæmpe indsats i forhold til at opfiske strandkrabber fra vores indsatsområder. I alt 17,73 tons krabber svarende til godt 500.000 stk., er blevet til dyrefoder, agn og lidt menneskeføde som krabbesuppe på restaurant Lyst.

Krabbeindsatsen er ikke et forsøg på at opfiske alle krabberne i Vejle Fjord. Det må betegnes som en umulig opgave. Håbet er, at vi kan begrænse krabbernes hærgen inden for de områder, hvor vi udlægger muslingebanker og udplanter ålegræs. Kan vi holde bestanden af strandkrabber nede her, kan vi måske optimere vores naturgenopretningstiltag, så fjorden hurtigere vender tilbage til god økologisk tilstand.

Forskerne fra SDU følger fangsterne nøje og analyserer indhentede data. På sigt er håbet, at vi kan konkludere på om anstrengelserne bærer frugt, og om krabberne evt. har nogle svage punkter, der gør dem sårbare overfor en målrettet bekæmpelse.

Se film om krabbeindsatsen:
<https://vimeo.com/452137023>

Krabber køres på køl

Fjordbunden kortlægges

Som et led i Syddansk Universitets "Fjordtjek", der udgør det vidensgrundlag og den diagnose af patienten, som Projekt Sund Vejle Fjord tager afsæt i, er bunden af Vejle Fjord i gang med at blive kortlagt.

Fjordtjekket består af dataopsamling af eksisterende viden, en lang række videnskabelige undersøgelser og analyser, samt en hydraulisk modellering af fjorden. I den forbindelse er hele Vejle Fjord blevet videofilmset med en videoslæde, der er trukket henover fjordbunden for hver 250 meter.

Det indhentede film-materiale analyseres og oversættes til kortbilag. Med kortbilagene opnås et uvurderligt overblik over Vejle Fjord, og hvad der i dag findes på bunden af fjorden. Analysearbejdet er i fuld gang.

Videoslæde til at filme og kortlægge havbunden

Nye stenrev på vej

Det tredje store naturgenopretningstiltag i fjorden er udlægning af stenrev. Stenrevene er et virkemiddel, vi ved virker rigtig godt. Rigtigt mange arter hører til på stenrevene, og vi ved de rykker hurtigt ind på et nyt rev. Især de store torsk vil gerne gemme sig og restituere på denne habitattype. Men også arter som sorthummer, sukkertang og havkarusser er at finde på og imellem stenene.

Da bunden af Vejle Fjord mange steder er rigtig blød og mudret, er der imidlertid vigtigt, at der bliver lavet et omhyggeligt forarbejde. Dels skal lys- og strømforhold være gode på udvalgte lokaliteter. Dels er det vigtigt, at bunden har en tilstrækkelig høj bæreevne, så de dyre sten ikke synker ned i sedimentet.

Så snart kortlægningsprocessen er tilendebragt her i løbet af efteråret 2020, vil projektgruppen udfærdige en dispensationsansøgning til Kystdirektoratet og anmode om at udlægge 6 – 8 stenrev i Vejle Fjord. Sagsbehandlingen tager godt 6 måneder. Herefter skal opgaven i udbud. Med lidt held forventes nye stenrev udlagt sidst i 2021.

Høj biodiversitet på stenrev

Stenrev i Vejle Fjord

Udlægning af stenrev ved Tirsbæk 2009

Følg med på Facebook

FACEBOOK

Ud over de løbende nyhedsbreve har vi etableret vores egen facebook-side: www.facebook.com/groups/sundvejlefjord/

Her efter 10 måneders aktivitet, er der allerede 673 interesserede medlemmer i gruppen. Det er vi meget glade for, for det giver os en god platform hvorfra vi kan formidle relevante små nyheder, film-klip og forskningsresultater med det samme. Det gælder også nyheder fra resten af Lillebælt og omegn, hvor der også lige nu pågår relevant naturgenopretning.

HJEMMESIDE

Alle nyhedsbreve og centrale dokumenter i projektet ligger fremover tilgængelige på Bestyrelsen for Vejle Ådal og Fjords hjemmeside:

<https://www.vejleaadalogfjord.dk/interessenter/projekter/sund-vejle-fjord>

Finder du en bøje - så ring!

Finder du en bøje på din tur langs stranden, eller ude på havet, så kan det være en fra Projekt Sund Vejle Fjord. De fleste af vores bøjer er markeret med en gul label, hvor der står kontaktoplysninger og telefonnummer, enten til SDU eller til Vejle Kommune. Der kan også være tale om een af de sorte bøjer fra vores store muslinge anlæg. Finder du een, så vil vi rigtig gerne have den retur. Så ring venligst. Se kontakter herunder - tak!

Sorte bøjer fra muslinge anlægget ved Munkebjerg

Involvering og mobilisering

KOM OG VÆR MED

Et af projektets hovedformål er, at mobilisere så mange interessenter omkring Vejle Fjord som muligt og på den måde få skabt en fælles platform, der kan arbejde hen imod en sundere Vejle Fjord. Det kunne være amatør fiskere, dykkere, biologi-studerende, lystsejlere, roere, kunstnere, miljøforkæmpere eller andre, der bekymrer sig om og færdes på, eller ved Vejle Fjord.

Har du en god ide til hvordan vi sammen kan gøre noget godt for vores havmiljø i Vejle Fjord, så hører vi gerne fra dig.

Mads Fjeldsø Christensen, mafch@vejle.dk eller Klaus Balleby, kleba@vejle.dk

